



**GLAVNA SLUŽBA
ZA REVIZIJU JAVNOG SEKTORA
REPUBLIKE SRPSKE**

Republika Srpska
78000 Banja Luka
Vladike Platona bb
Tel: +387(0)51/493-555
Faks: +387(0)51/493-556
e-mail: revizija@gsr-rs.org

**Izveštaj o provedenoj finansijskoj reviziji
Javnog preduzeća „Autoputevi Republike Srpske“ d.o.o.
Banja Luka
za period 01.01-31.12.2023. godine**

Broj: RV070-24

Banja Luka, 26.12.2024. godine

SADRŽAJ

I	IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA	1
	Izveštaj o reviziji finansijskih izvještaja	1
II	IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA	4
	Izveštaj o reviziji usklađenosti.....	4
III	REZIME DATIH PREPORUKA.....	6
IV	KRITERIJUMI ZA REVIZIJU USKLAĐENOSTI.....	8
V	IZVJEŠTAJ O PROVEDENOJ REVIZIJI (NALAZI)	9
	1. Uvod.....	9
	2. Provođenje preporuka iz prethodnog izvještaja.....	9
	3. Zaključak o funkcionisanju sistema internih kontrola	9
	4. Nabavke.....	11
	5. Priprema i donošenje plana poslovanja i finansijskog plana	12
	6. Finansijski izvještaji	12
	6.1. Bilans uspjeha	13
	6.1.1. Poslovni prihodi i rashodi.....	13
	6.1.2. Finansijski prihodi i rashodi.....	16
	6.1.3. Dobitak/gubitak redovne aktivnosti	16
	6.1.4. Ostali dobici i gubici.....	16
	6.1.5. Neto dobit i gubitak perioda	17
	6.2. Bilans stanja.....	17
	6.2.1. Bilansna aktiva.....	17
	6.2.2. Bilansna pasiva	20
	6.2.3. Vanbilansna evidencija.....	24
	6.3. Bilans tokova gotovine.....	24
	6.4. Vremenska neograničenost poslovanja.....	24
	6.5. Potencijalna imovina i potencijalne obaveze	24
	6.6. Napomene uz finansijske izvještaje	25

I IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA

Izvještaj o reviziji finansijskih izvještaja

Mišljenje sa rezervom

Izvršili smo reviziju finansijskih izvještaja Javnog preduzeća „Autoputevi Republike Srpske“ d.o.o. Banja Luka koji obuhvataju: Bilans stanja – Izvještaj o finansijskom položaju sa stanjem na dan 31.12.2023. godine; Bilans uspjeha – Izvještaj o ukupnom rezultatu u periodu i Bilans tokova gotovine – Izvještaj o tokovima gotovine za godinu koja se završava na taj dan. Revizijom smo obuhvatili pregled značajnih transakcija, objašnjavajućih napomena i primjenu računovodstvenih politika u revidiranom periodu.

Po našem mišljenju, osim za navedeno u pasusu „Osnov za mišljenje sa rezervom“, finansijski izvještaji Javnog preduzeća „Autoputevi Republike Srpske“ d.o.o. Banja Luka, istinito i objektivno prikazuju, u svim materijalnim aspektima, finansijsko stanje imovine i obaveza na dan 31.12.2023. godine, finansijsku uspješnost, tokove gotovine i promjene na kapitalu za godinu koja se završava na taj dan, u skladu sa propisanim okvirom finansijskog izvještavanja.

Osnov za mišljenje sa rezervom

Reviziju smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji javnog sektora Republike Srpske i relevantnim ISSAI standardima revizije 2200 - 2810. Naša odgovornost za provođenje revizije detaljnije je opisana u pasusu „Odgovornost revizora“. Reviziju smo proveli u skladu sa ISSAI 130 - Etički kodeks, ispunili smo naše ostale etičke odgovornosti i nezavisni smo u odnosu na subjekta revizije.

Smatramo da su pribavljeni revizijski dokazi, s obzirom na propisani okvir finansijskog izvještavanja dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnov za naše mišljenje o finansijskom stanju imovine, obaveza i izvora.

Kao što je navedeno pod tačkom 3. ovog Izvještaja:

Popis imovine i obaveza sa stanjem na dan 31.12.2023. godine nije izvršen u skladu sa članom 18. stav (2) i (7) i članom 20. stav (3) i (4) Pravilnika o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem imovine i obaveza, jer Javno preduzeće „Autoputevi Republike Srpske“ d.o.o. Banja Luka nije sačinilo popisne liste za ostale nekretnine (autoputeve), potraživanja, gotovinu u sefovima na naplatnim stanicama, tuđu imovinu u zakupu, obaveze i vanbilansnu evidenciju i popisom nisu utvrđene količinske i vrijednosne razlike između knjigovodstvenog i stvarnog stanja ostalih nekretnina (autoputeva), a izvještaj o popisu ne sadrži uporedni pregled količinskih i vrijednosnih razlika između stvarnog i knjigovodstvenog stanja stalnih sredstava.

Kao što je navedeno pod tačkom 6.1.1.2. ovog Izvještaja:

Troškovi bruto plata i naknada precijenjeni su u iznosu od 117.179 KM, a potcijenjeni su troškovi bruto ostalih ličnih primanja, jer je naknada članovima uprave za ostvarene rezultate u radu klasifikovana na troškovima bruto naknada, što nije u skladu sa članom 44. stav (8) Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, druga pravna lica i preduzetnike.

Troškovi proizvodnih usluga su precijenjeni u iznosu od 52.745 KM, kao i porez na dodatnu vrijednost u iznosu od 8.967 KM, a neraspoređena dobit ranijih godina precijenjena u iznosu od 52.745 KM. Prethodno navedeno je imalo uticaj na iskazanu neraspoređenu dobit tekuće godine, jer troškovi za održavanje opreme nisu evidentirani u periodu nastanka poslovnog događaja, što nije u skladu sa MRS 1 Prezentacija finansijskih izvještaja, paragraf 27 i 28.

Kao što je navedeno pod tačkom 6.2.1.3 ovog Izvještaja:

Potraživanja od kupaca u zemlji su precijenjena u iznosu od 357.756 KM, a potcijenjeni su gotovina u iznosu od 282.709 KM i kratkoročna razgraničenja u iznosu od 75.047 KM, jer su u finansijskim izvještajima sa stanjem na dan 31.12.2023. godine iskazana potraživanja od kupaca koja su naplaćena, a novčana sredstva nisu iskazana, što nije u skladu sa članom 22. stav (8) i (9) i 24. Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, druga pravna lica i preduzetnike i zahtjevima MSFI 15 Prihod od ugovora sa kupcima (paragraf 31 i 105).

Vremenska neograničenost poslovanja

U Napomenama uz finansijske izvještaje Javnog preduzeća „Autoputevi Republike Srpske“ d.o.o. Banja Luka za godinu koja se završava na dan 31.12.2023. godine su objelodanjena pitanja vezana za nastavak poslovanja u skladu sa načelom stalnosti poslovanja.

Ključna pitanja revizije

Ključna pitanja su ona pitanja koja su po našem profesionalnom mišljenju bila najznačajnija u vršenju revizije finansijskih izvještaja Javnog preduzeća „Autoputevi Republike Srpske“ d.o.o. Banja Luka za godinu koja se završava na dan 31.12.2023. godine. Ova pitanja smo razmotrili u okviru revizije tih finansijskih izvještaja kao cjeline a u formiranju našeg mišljenja ne dajemo odvojeno mišljenje o tim pitanjima. Osim pitanja opisanog u pasusu „Osnov za mišljenje sa rezervom“, nema drugih pitanja koja treba objaviti u Izvještaju o reviziji.

Odgovornost rukovodstva za finansijske izvještaje

Direktor je odgovoran za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja u skladu sa međunarodnim računovodstvenim standardima i međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja. Ova odgovornost obuhvata: osmišljavanje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze nastale usljed prevare i greške; odgovarajuća objelodanjivanja relevantnih informacija u napomenama uz finansijske izvještaje; odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvenih procjena koje su primjerene datim okolnostima i nadzor nad procesom izvještavanja. Pri izradi finansijskih izvještaja rukovodstvo je odgovorno da procijeni stalnost poslovanja i da objelodani pitanja vezana za vremensku neograničenost poslovanja.

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naš cilj je da steknemo razumno uvjerenje o tome da finansijski izvještaji, kao cjelina, ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze uzrokovane prevarom ili greškom, kao i da sačinimo i objavimo revizijski izvještaj, koji sadrži naše mišljenje. Razumno uvjerenje predstavlja visok nivo uvjerenja, ali nije garancija da će revizija, koja je izvršena u skladu sa ISSAI standardima revizije uvijek otkriti materijalno značajne pogrešne iskaze kada oni postoje.

Pogrešni iskazi mogu nastati kao posljedica prevare ili greške i smatraju se materijalno značajnim ako, pojedinačno ili zajedno, mogu uticati na ekonomske odluke korisnika koje se donose na osnovu finansijskih izvještaja.

Zbog činjenice da se revizija provodi provjerom na bazi uzorka i da u sistemu internih kontrola i računovodstvenom sistemu postoje inherentna ograničenja, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške ostanu neotkrivene.

Revizija uključuje provođenje postupaka u cilju pribavljanja revizijskih dokaza o iznosima i objelodanjivanjima datim u finansijskim izvještajima. Izbor postupaka je zasnovan na revizijskom prosuđivanju i profesionalnom skepticizmu, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izvještajima, nastalih usljed prevare i greške. Prilikom procjene rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, u cilju osmišljavanja revizijskih postupaka

koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja odvojenog mišljenja o efektivnosti internih kontrola. Revizija takođe uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika utemeljenih na vremenskoj neograničenosti poslovanja i značajnih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opšte prezentacije finansijskih izvještaja.

Izjavljujemo da smo postupili u skladu sa relevantnim etičkim zahtjevima u vezi sa nezavisnošću. Ostvarili smo komunikaciju sa odgovornim licima subjekta revizije u vezi sa planiranim obimom i vremenskim rasporedom revizije, ključnim revizijskim pitanjima i drugim važnim pitanjima i značajnim nalazima revizije, uključujući značajne nedostatke u sistemu internih kontrola, koji se mogu identifikovati tokom revizije.

Banja Luka, 26.12.2024. godine

Glavni revizor

Jovo Radukić, s.r.

II IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA

Izveštaj o reviziji usklađenosti

Mišljenje sa rezervom

Uz reviziju finansijskih izvještaja Javnog preduzeća „Autoputevi Republike Srpske“ d.o.o. Banja Luka za 2023. godinu, izvršili smo reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija iskazanih u finansijskim izvještajima sa značajnim zakonskim i drugim propisima.

Po našem mišljenju, osim za navedeno u pasusu „Osnov za mišljenje sa rezervom“, aktivnosti, finansijske transakcije i informacije iskazane u finansijskim izvještajima Javnog preduzeća „Autoputevi Republike Srpske“ d.o.o. Banja Luka za 2023. godinu su, u svim materijalnim aspektima, u skladu sa propisima kojima su regulisane.

Osnov za mišljenje sa rezervom

Reviziju usklađenosti smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji javnog sektora Republike Srpske i ISSAI 4000 – Standard za reviziju usklađenosti.

Vjerujemo da su pribavljeni revizijski dokazi dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnov za naše mišljenje o usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija iskazanih u finansijskim izvještajima sa propisima kojima su regulisane.

Kao što je navedeno pod tačkom 3. Izvještaja:

Imenovanje članova Nadzornog odbora nije provedeno putem otvorenog postupka izbora imenovanih lica, odnosno po javnom konkursu kako je to propisano članom 6. Zakona o javnim preduzećima, Zakonom o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima i članom 26. Statuta Javnog preduzeća „Autoputevi Republike Srpske“ d.o.o. Banja Luka. Umjesto toga, Skupština Javnog preduzeća „Autoputevi Republike Srpske“ d.o.o. Banja Luka je rješenjima o imenovanju iz 2023. godine imenovala vršioce dužnosti predsjednika i članova Nadzornog odbora.

Imenovanje uprave Javnog preduzeća „Autoputevi Republike Srpske“ d.o.o. Banja Luka nije provedeno po javnom konkursu kako je to propisano članom 11. stav (1) Zakona o javnim preduzećima i članom 38. i 39. Statuta Javnog preduzeća „Autoputevi Republike Srpske“ d.o.o. Banja Luka. Umjesto toga, Nadzorni odbor Javnog preduzeća „Autoputevi Republike Srpske“ d.o.o. Banja Luka je odlukom iz 2022. godine imenovao vršioca dužnosti direktora, a odlukama iz 2020. i 2022. godine vršioce dužnosti izvršnih direktora, sa kojima su zaključeni ugovori o radu i pravima i obavezama vršilaca dužnosti.

Ugovori o djelu su zaključeni sa pet izvršilaca za poslove koji predstavljaju redovnu, osnovnu djelatnost Javnog preduzeća „Autoputevi Republike Srpske“ d.o.o. Banja Luka, što nije u skladu sa članom 205. Zakona o radu i članom 92. stav (1) Kolektivnog ugovora Javnog preduzeća „Autoputevi Republike Srpske“ d.o.o. Banja Luka.

Kao što je navedeno pod tačkom 6.1.1.2. ovog Izvještaja:

Za 159 zaposlenih tokom 2023. godine vršeno je uvećanje plate po osnovu radnog učinka bez utvrđenog pojedinačnog plana rada i realizacije plana, što nije u skladu sa članom 103. stav (2) i (3) Kolektivnog ugovora u Javnom preduzeću „Autoputevi Republike Srpske“ d.o.o. Banja Luka.

Odgovornost rukovodstva za usklađenost

Pored odgovornosti za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, direktor je takođe odgovoran da osigura da su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije iskazane u finansijskim izvještajima u skladu sa propisima kojima su regulisane.

Odgovornost revizora za reviziju usklađenosti

Pored odgovornosti da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima, naša odgovornost podrazumijeva i izražavanje mišljenja o tome da li su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije iskazane u finansijskim izvještajima, u svim materijalnim aspektima, u skladu sa propisima kojima su regulisane. Odgovornost revizora uključuje obavljanje procedura kako bi pribavili revizijske dokaze o tome da li je poslovanje Javnog preduzeća „Autoputevi Republike Srpske“ d.o.o. Banja Luka obuhvaćeno prema definisanim kriterijumima, usklađeno sa zakonskim i drugim propisima. Procedure podrazumijevaju procjenu rizika od značajnih neusklađenosti sa zakonima i propisima koji regulišu poslovanje Javnog preduzeća „Autoputevi Republike Srpske“ d.o.o. Banja Luka.

Banja Luka, 26.12.2024. godine

Glavni revizor

Jovo Radukić, s.r.

III REZIME DATIH PREPORUKA

Preporuke vezane za finansijske izvještaje

Preporučuje se direktoru da obezbijedi da se:

- 1) postupci i procedure provođenja popisa imovine i obaveza i izvještavanje o popisu vrši u skladu sa članom 18. stav (2) i (7) i 20. stav (3) i (4) Pravilnika o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem imovine i obaveza,
- 2) poslovni rashodi prezentuju u obračunskom periodu kome pripadaju shodno zahtjevima MRS 1 Prezentacija finansijskih izvještaja (paragraf 27 i 28),
- 3) troškovi ostalih ličnih primanja klasifikuju u skladu sa članom 44. stav (8) Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, druga pravna lica i preduzetnike,
- 4) potraživanja od kupaca koja su naplaćena ne iskazuju na dan sastavljena finansijskih izvještaja shodno zahtjevima MSFI 15 Prihod od ugovora s kupcima (paragraf 31 i 105),
- 5) odložena poreska sredstva/obaveze iskazuju u skladu sa paragrafom 16 - 18 MRS 12 Porezi na dobitak,
- 6) internim aktom definišu kriterijumi za priznavanje ostalih građevinskih objekata (autoputeva) utvrđivanjem jedinice mjere za njihovo priznavanje u skladu sa paragrafom 9 MRS 16 Nekretnine, postrojenja i oprema i uspostave pomoćne evidencije ostalih građevinskih objekata (autoputevi) u skladu sa članom 11. stav (6) i (7) Zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske,
- 7) vrši blagovremeno dostavljanje i usaglašavanje informacije o postupcima eksproprijacije sa evidencijama Pravobranilaštva Republike Srpske, te da se procjena ishoda istih i objelodanjivanje informacije o potencijalnim obavezama i potencijalnoj imovini vrši prema zahtjevima MRS 37 Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina (paragraf 86 i 89).

Preporučuje se Nadzornom odboru da obezbijedi da se:

- 8) računovodstvenim politikama definiše obračunski period za priznavanje potraživanja i prihoda.

Preporuke vezane za usklađenost

Preporučuje se direktoru da obezbijedi da se:

- 1) ugovori o djelu zaključuju za poslove koji su van djelatnosti poslodavca u skladu sa članom 205. Zakona o radu i članom 92. stav (1) Kolektivnog ugovora u Javnom preduzeću „Autoputevi Republike Srpske“ d.o.o. Banja Luka,
- 2) za nabavke restoranskih usluga provode postupci javnih nabavki u skladu sa članom 6., 17. i 18. Zakona o javnim nabavkama,
- 3) uvećanje plate po osnovu radnog učinka vrši na osnovu realizacije pojedinačnog plana rada, u skladu sa članom 103. Kolektivnog ugovora u Javnom preduzeću „Autoputevi Republike Srpske“ d.o.o. Banja Luka,
- 4) blagajničko poslovanje vrši u skladu sa članom 8. Uredbe o uslovima i načinu plaćanja gotovim novcem i vođenje pomoćne knjige blagajne vrši u skladu sa članom 11. stav (8) Zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske.

Preporučuje se Skupštini Javnog preduzeća „Autoputevi Republike Srpske“ d.o.o. Banja Luka da obezbijedi da se:

- 5) imenovanje članova nadzornog odbora provodi putem otvorenog postupka, odnosno po javnom konkursu u skladu sa članom 6. Zakona o javnim preduzećima, Zakonom o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima i članom 26. Statuta Javnog preduzeća „Autoputevi Republike Srpske“ d.o.o. Banja Luka.

Preporučuje se Nadzornom odboru da obezbijedi da se:

- 6) imenovanje uprave Javnog preduzeća „Autoputevi Republike Srpske“ d.o.o. Banja Luka provodi po javnom konkursu u skladu sa članom 11. stav (1) Zakona o javnim preduzećima i članom 38. i 39. Statuta Javnog preduzeća „Autoputevi Republike Srpske“ d.o.o. Banja Luka,
- 7) uspostavi sistem internih kontrola za dodjelu stipendija u smislu da se definišu uslovi i postupak ostvarivanja prava na stipendije u skladu sa članom 24. Statuta Javnog preduzeća „Autoputevi Republike Srpske“ d.o.o. Banja Luka i članom 7. Zakona o javnim preduzećima.

IV KRITERIJUMI ZA REVIZIJU USKLAĐENOSTI

- Zakon o javnim preduzećima;
- Zakon o privrednim društvima;
- Zakon o računovodstvu i reviziji Republike Srpske;
- Zakon o radu, član 205;
- Zakon o javnim nabavkama;
- Zakon o javnim putevima;
- Zakon o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima;
- Zakon o sistemu internih finansijskih kontrola u javnom sektoru Republike Srpske;
- Zakon o porezu na dohodak, glava I-IV, VI, X, XII i XIII;
- Zakon o doprinosima;
- Odluka o utvrđivanju uvećanja plate, visine primanja po osnovu rada i visine pomoći radniku;
- Odluka o visini naknade troškova za službena putovanja u zemlji i inostranstvu za zaposlene u Republici Srpskoj;
- Statut Javnog preduzeća „Autoputevi Republike Srpske“ d.o.o. Banja Luka;
- Kolektivni ugovor u Javnom preduzeću „Autoputevi Republike Srpske“ d.o.o. Banja Luka;
- Pravilnik o računovodstvenim politikama JP „Autoputevi Republike Srpske“ d.o.o. Banja Luka.

V IZVJEŠTAJ O PROVEDENOJ REVIZIJI (NALAZI)

1. Uvod

Javno preduzeće „Autoputevi Republike Srpske“ društvo sa ograničenom odgovornošću Banja Luka, (u daljem tekstu: Preduzeće) osnovano je Odlukom o osnivanju društva od 10.11.2006. i 15.01.2009. godine. Rješenjem o registraciji Osnovnog suda u Banjoj Luci od 28.01.2009. godine, Preduzeće je registrovano sa 100% učešćem Republike Srpske, kao osnivača.

Preduzeće je u skladu sa rješenjima registrovano za obavljanje djelatnosti izgradnje (ne)stambenih zgrada, izgradnje puteva i autoputeva, mostova i tunela, vodova za električnu struju i telekomunikacije i ostalih objekata niskogradnje. Pored ovih, Preduzeće obavlja i djelatnosti drumskog prevoza robe, ispitivanje terena i pripremnih radova na gradilištu, finansijske djelatnosti, arhitektonske i inženjerske djelatnosti, djelatnosti pozivnih centara i slično.

Organi Preduzeća prema Zakonu o javnim preduzećima („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 75/04 i 78/11) su skupština, nadzorni odbor i uprava (menadžment).

Preduzeće, se u skladu sa članom 11. Statuta Preduzeća, finansira putem donatorstva, domaćih i stranih ulagača, kreditnih sredstava, budžeta Republike i jedinica lokalne samouprave, naknada za upotrebu javnih puteva i putarina za upotrebu i korišćenje javnih puteva u skladu sa članom 63. Zakona o javnim putevima („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 89/13 i 83/19).

U skladu sa članom 20. Zakona o reviziji javnog sektora Republike Srpske, Preduzeće je dostavilo primjedbe na Nacrt izvještaja o provedenoj finansijskoj reviziji za period 01.01-31.12.2023. godine na osnovu kojih je preformulisano dio nalaza i preporuka. Dostavljene primjedbe nemaju uticaja na dato mišljenje.

Preporuke date u ovom izvještaju, u cilju njihovog naglašavanja, boldovane su i pisane italik slovima.

2. Provođenje preporuka iz prethodnog izvještaja

Glavna služba za reviziju javnog sektora Republike Srpske izvršila je reviziju finansijskih izvještaja Preduzeća za period 01.01 – 31.12.2014. godine i sačinila Izvještaj o reviziji finansijskih izvještaja Javnog preduzeća „Autoputevi Republike Srpske“ d.o.o. Banja Luka u kojem je dato ukupno 15 preporuka.

Provođenje preporuka datih u pomenutom izvještaju bilo je predmet posebnog pregleda statusa datih preporuka koji je izvršen u 2017. godini, o čemu je sačinjen Izvještaj o statusu datih preporuka (IP 004-17) u kojem je navedeno da je 10 preporuka provedeno, tri su djelimično i dvije preporuke nisu provedene.

3. Zaključak o funkcionisanju sistema internih kontrola

Organizacija i funkcionisanje Preduzeća najvećim dijelom su definisani Statutom kao opštim aktom Preduzeća, Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta i Kolektivnim ugovorom Preduzeća.

Djelatnost Preduzeća se obavlja putem Sektora za tehničke poslove, Sektora za ekonomsko-finansijske poslove, Sektora za pravne poslove i Poslovne jedinice u Bijeljini, odnosno kroz 11 odjeljenja i šest službi. Važećim Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta sistematizovano je 107 radnih mjesta za 340 izvršilaca, a na dan 31.12.2023. godine u Preduzeću je bilo 244 zaposlenih, od čega su 201 zaposleni na neodređeno, 36 na određeno vrijeme, tri pripravnika i četiri imenovana lica.

Imenovanje članova nadzornog odbora Preduzeća nije provedeno u skladu sa članom 6. Zakona o javnim preduzećima i članom 26. Statuta Preduzeća, kojim je propisano da prilikom nominovanja kandidata za izbor članova nadzornog odbora, organ nadležan za izbor (Skupština preduzeća) postupa u skladu sa Zakonom o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 41/03), kojim je regulisan otvoreni postupak izbora kojim se vrši konačno imenovanje na pozicije u preduzeću u kojem Vlada Republike Srpske ima pravni interes (preduzeća u vlasništvu Vlade Republike Srpske). Nadzorni odbor Preduzeća čine tri člana, čije su obaveze i dužnosti propisane Statutom Preduzeća, a koji su imenovani rješenjima o imenovanju vršilaca dužnosti članova nadzornog odbora od strane Skupštine Preduzeća iz 2023. godine.

Imenovanje uprave Preduzeća (direktora i izvršnog direktora) nije provedeno u skladu sa članom 11. stav (1) Zakona o javnim preduzećima i članom 38. i 39. Statuta Preduzeća, kojim je propisano da upravu bira nadzorni odbor na osnovu javnog konkursa. Umjesto toga, Nadzorni odbor Preduzeća je odlukom iz 2022. godine imenovao vršioca dužnosti direktora Preduzeća, a odlukama iz 2020. i 2022. godine vršioca dužnosti izvršnih direktora, sa kojima su zaključeni ugovori o radu i pravima i obavezama vršilaca dužnosti.

U toku 2023. godine zaključeni su ugovori o djelu sa 13 izvršilaca, od čega su ugovori o djelu sa pet fizičkih lica zaključeni za poslove u okviru djelatnosti poslodavca, što nije u skladu sa članom 205. Zakona o radu i članom 92. stav (1) Kolektivnog ugovora Preduzeća, kojim je propisano da poslodavac može zaključiti ugovor o djelu radi obavljanja poslova koji su van djelatnosti poslodavca.

Preduzeće je u toku 2023. godine na osnovu odluke v.d. direktora dodijelilo stipendije za devet studenata, a aktima Preduzeća nije predviđena mogućnost odobravanja stipendija, odnosno dodjela stipendija nije u skladu sa članom 24. Statuta i članom 7. Zakona o javnim preduzećima, kojim je propisana nadležnost nadzornog odbora za donošenje opštih akata.

Tokom 2023. godine istekao je rok važenja rješenja o oslobađanju od plaćanja putarine za pojedine kategorije korisnika koji pravo ostvaruju u skladu sa članom 66. Zakona o javnim putevima (lica sa invaliditetom, lica oboljela od rijetkih bolesti), a koja nakon isteka rješenja nisu podnijela zahtjev za oslobađanje plaćanja putarine shodno članu 11. stav (2) Pravilnika o postupku i načinu ostvarivanja prava na oslobađanje plaćanja putarine. Navedena lica ista prava i dalje koriste.

U skladu sa Odlukom o popisu i o imenovanju komisija za popis i usklađivanju knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem imovine i obaveza na dan 31.12.2023. godine, izvršen je popis i evidentiranje rezultata popisa imovine i obaveza. Revizijom provođenja istog utvrđene su neusaglašenosti sa odredbama Pravilnika o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem imovine i obaveza („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 45/16 i 113/21 - u daljem tekstu: Pravilnik o popisu), jer:

- Preduzeće nije sačinilo popisne liste za ostale nekretnine (autoputevi), potraživanja, gotovinu u sefovima na naplatnim stanicama, tuđu imovinu u zakupu, obaveze i vanbilansnu evidenciju,
- popisom nisu utvrđene količinske i vrijednosne razlike između knjigovodstvenog i stvarnog stanja ostalih nekretnina (autoputeva), što nije u skladu sa članom 18. stav (2) i (7) Pravilnika o popisu,
- izvještaj o popisu ne sadrži uporedni pregled količinskih i vrijednosnih razlika između stvarnog i knjigovodstvenog stanja stalnih sredstava, kako je propisano članom 20. stav (3) i (4) Pravilnika o popisu.

U skladu sa članom 14. Zakona o sistemu internih finansijskih kontrola u javnom sektoru Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 91/16) Preduzeće je u toku 2019. godine imenovalo odgovorno lice zaduženo za uspostavljanje, provođenje i razvoj

finansijskog upravljanja i kontrole i za 2023. godinu donesen je plan rada za uspostavljanje finansijskog upravljanja i kontrole, odnosno u skladu sa odredbama Pravilnika o sadržaju izvještaja i načinu izvještavanja o sistemu finansijskog upravljanja i kontrole („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 1/22), sačinjen je godišnji izvještaj elektronskim popunjavanjem obrasca Izvještaj o sprovođenju planiranih aktivnosti na uspostavljanju i razvoju sistema finansijskog upravljanja i kontrole za 2023. godinu sa priložima. Preduzeće je u toku 2022. godine sačinilo Strategiju upravljanja rizicima čiji je sastavni dio Registar rizika, a u toku 2021. godine Knjigu poslovnih procesa.

Shodno naprijed navedenom i pod tačkama 4. i 6. izvještaja, uspostavljeni sistem internih kontrola nije funkcionisao na način da obezbijedi istinito i fer izvještavanje i usklađenost sa važećim zakonima i propisima.

Preporučuje se direktoru da obezbijedi da se:

- **ugovori o djelu zaključuju za poslove koji su van djelatnosti poslodavca u skladu sa članom 205. Zakona o radu i članom 92. stav (1) Kolektivnog ugovora u Javnom preduzeću „Autoputevi Republike Srpske“ d.o.o. Banja Luka,**
- **postupci i procedure provođenja popisa imovine i obaveza i izvještavanje o popisu vrši u skladu sa članom 18. stav (2) i (7) i 20. stav (3) i (4) Pravilnika o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem imovine i obaveza.**

Preporučuje se Skupštini Javnog preduzeća „Autoputevi Republike Srpske“ d.o.o. Banja Luka da obezbijedi da se:

- **imenovanje članova nadzornog odbora provodi putem otvorenog postupka, odnosno po javnom konkursu kako je to propisano članom 6. Zakona o javnim preduzećima, Zakonom o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima i članom 26. Statuta Javnog preduzeća „Autoputevi Republike Srpske“ d.o.o. Banja Luka.**

Preporučuje se Nadzornom odboru Javnog preduzeća „Autoputevi Republike Srpske“ d.o.o. Banja Luka da obezbijedi:

- **da se imenovanje uprave Javnog preduzeća „Autoputevi Republike Srpske“ d.o.o. Banja Luka provodi po javnom konkursu kako je to propisano članom 11. stav (1) Zakona o javnim preduzećima i članom 38. i 39. Statuta Javnog preduzeća „Autoputevi Republike Srpske“ d.o.o. Banja Luka,**
- **uspostavi sistem internih kontrola za dodjelu stipendija u smislu da se definišu uslovi i postupak ostvarivanja prava na stipendije u skladu sa članom 24. Statuta Javnog preduzeća „Autoputevi Republike Srpske“ d.o.o. Banja Luka i članom 7. Zakona o javnim preduzećima.**

4. Nabavke

Plan javnih nabavki Preduzeća je usvojen u vrijednosti od 50.774.900 KM bez poreza na dodatu vrijednost, a Rebalansom plana javnih nabavki planirana su 132 postupka javnih nabavki ukupne vrijednosti od 15.141.612 KM i to 92 postupka putem direktnog sporazuma (456.388 KM), sedam postupaka putem konkurentskog zahtjeva (183.919 KM), 27 otvorenih postupaka (13.366.178 KM), četiri pregovaračka postupka bez objave obavještenja (79.228 KM), dva postupka za nabavku usluga iz Aneksa II (70.000 KM) i četiri postupka uz izuzeće od primjene Zakona o javnim nabavkama (985.899 KM).

Prema Izvještaju o provedenim postupcima nabavki u toku 2023. godine provedena su ukupno 192 postupka u vrijednosti od 12.661.208 KM, i to 84 postupka putem direktnog sporazuma (324.987 KM), šest postupaka putem konkurentskog zahtjeva (169.853 KM), 16 otvorenih postupaka (11.131.434 KM), 82 postupka za nabavku usluga iz Aneksa II (61.035

KM) i četiri postupka uz izuzeće od primjene Zakona o javnim nabavkama u iznosu od 973.899 KM. Takođe, završeno je osam postupaka planiranih Planom javnih nabavki za 2022. godinu ukupne vrijednosti od 8.268.395 KM (tri direktna sporazuma vrijednosti od 7.256 KM, dva konkurentna zahtjeva vrijednosti od 58.260 KM i tri otvorena postupka vrijednosti 8.152.879 KM).

Nabavke se najvećim dijelom odnose na nabavku radova redovnog i zimskog održavanja autoputa (4.352.879 KM), stručnotehničkog nadzora nad projektovanjem i izgradnjom autoputa Rača-Bijeljina (3.800.000 KM), nabavku tagova za elektronsku naplatu putarine (979.400 KM), usluge medijskog predstavljanja i izvještavanja o projektima preduzeća (605.000 KM), kao i pravnog savjetovanja i zastupanja (960.000 KM), koje su izuzete od primjene Zakona o javnim nabavkama.

Revizijskim ispitivanjem obuhvaćeno je devet postupaka nabavki ukupne vrijednosti od 8.746.060 KM, provedenih putem dva direktna sporazuma (11.980 KM), dva postupka putem konkutentskog zahtjeva (65.944 KM) i pet otvorenih postupaka (8.668.135 KM), odnosno 69% od ugovorenih vrijednosti nabavki.

Revizijom je utvrđeno da Preduzeće nije provodilo postupke javnih nabavki za nabavke restoranskih, poštanskih, usluga korišćenja fiksne i mobilne telefonije i usluge interneta u ukupnom u iznosu od 155.408 KM, što nije u skladu sa članom 6., 17. i 18. Zakona o javnim nabavkama i Pravilnikom o postupku dodjele ugovora o uslugama iz Aneksa II Zakona. S obzirom da su za nabavke poštanskih, usluga korišćenja fiksne i mobilne telefonije i usluge interneta u toku provođenja revizijskih aktivnosti provedeni postupci javnih nabavki, po naprijed navedenom osnovu u ovom izvještaju nije data preporuka.

Preporučuje se direktoru da obezbijedi da se za nabavke restoranskih usluga provode postupci javnih nabavki u skladu sa članom 6., 17. i 18. Zakona o javnim nabavkama.

5. Priprema i donošenje plana poslovanja i finansijskog plana

Strategija razvoja javnih puteva u Republici Srpskoj za period 2016-2025. godina, koju je 20.10.2016. godine donijela Narodna skupština Republike Srpske za period od deset godina je osnov za upravljanje i razvoj putne mreže u Republici Srpskoj i strateški okvir za donošenje programa i planova upravljanja javnim putevima.

Na osnovu Zaključka uprave Preduzeća, Vlada Republike Srpske je 23.02.2023. godine, istovremeno sa srednjoročnim planom poslovanja Preduzeća za period 2023-2025. godine, usvojila i Plan poslovanja za 2023. godinu, kojim su planirani ukupni prihodi u iznosu od 317.723.399 KM i ukupni rashodi u iznosu od 312.624.336 KM.

Preduzeće je nakon godišnjeg Plana poslovanja donijelo Rebalans plana poslovanja za 2023. godinu usvojen od strane Skupštine Preduzeća dana 11.01.2024. godine, kojim su planirani ukupni prihodi u iznosu od 266.208.915 KM i ukupni rashodi u iznosu od 237.698.046 KM.

6. Finansijski izvještaji

Finansijski izvještaji Preduzeća pripremljeni su i prezentovani na obrascima koji su propisani Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izvještaja za privredna društva, druga pravna lica i preduzetnike („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 59/22 i 129/22).

Prezentovani finansijski izvještaji za 2023. godinu sadrže korigovane uporedne podatke za 2022. godinu, jer je Preduzeće u obrascu Bilans stanja, Bilans uspjeha, Izvještaj o promjenama u kapitalu i Bilans tokova gotovine izvršilo korekciju uporednih podataka u koloni „prethodna godina“, radi iskazivanja efekata promjene računovodstvenih politika, u skladu sa MRS 8 Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške. Izmjene računovodstvenih politika odnose se na tretman autoputeva, odnosno početno priznavanje i naknadno vrednovanje nekretnina kojim Preduzeće upravlja, a koje su u

vlasništvu Republike Srpske. U skladu sa ranije važećim politikama Preduzeće je ulaganja u izgradnju mreže autoputeva i pribavljanje zemljišta za izgradnju istih priznavalo u okviru nematerijalne imovine u visini preuzetih obaveza po osnovu dugoročnih kredita i drugih kratkoročnih obaveza na dan preuzimanja navedenih obaveza po Ugovoru o primopredaji prava i obaveza po osnovu izgradnje autoputeva u Republici Srpskoj zaključenom 16.03.2010. godine između Javnog preduzeća „Putevi Republike Srpske“ d.o.o. Banja Luka i Javnog preduzeća „Autoputevi Republike Srpske“ d.o.o. Banja Luka. Efekat reklasifikacije mreže autoputeva je korekcija nabavne vrijednosti nematerijalne imovine u iznosu od 1.640.806.851 KM i ispravke vrijednosti u iznosu od 858.896.476 KM.

Takođe, amortizacija nematerijalne imovine (prava upravljanja autoputevima) vršena je na način da godišnja amortizacija bude jednaka iznosu obaveza koje je Preduzeće u toku obračunskog perioda obavezno platiti na ime otplate kreditnih i drugih obaveza nastalih po osnovu ulaganja u izgradnju autoputeva. U skladu sa računovodstvenim politikama usvojenim u toku 2023. godini, sva ulaganja u mrežu autoputeva se amortizuju proporcionalno u skladu sa korisnim vijekom sredstva, po kom osnovu je korigovana pozicija neraspoređene dobiti ranijeg perioda u iznosu od 611.148.426 KM. Ukupan efekat korekcija neraspoređene dobiti ranijeg perioda, uključujući i korekcije za razgraničene prihode, iznosi 640.477.014 KM.

Preduzeće je razliku između vrijednosti imovine i preuzetih obaveza koje je evidentiralo po evidencijama preuzetim od JP „Putevi Republike Srpske“ d.o.o. Banja Luka prezentovalo u korist ostalog kapitala u okviru osnovnog kapitala u skladu sa paragrafom 109 MRS 1 Prezentacija finansijskih izvještaja s obzirom da je Vlada Republike Srpske u funkciji vlasnika oba preduzeća, imovinu ustupila Preduzeću na raspolaganje, bez prava vlasništva. Prema navedenom paragrafu promjene na kapitalu entiteta, između početka i kraja izveštajnog perioda, odražavaju povećanje ili umanjeње neto sredstava u toku perioda.

Finansijski izvještaji Preduzeća usvojeni su od strane Uprave odlukom o usvajanju od 23.02.2024. godine. Nadzorni odbor je izvještaje usvojio na sjednici od 27.02.2024. godine, a Skupština Preduzeća je navedene izvještaje usvojila Zaključkom od 06.06.2024. godine.

6.1. Bilans uspjeha

U obrascu Bilans uspjeha iskazani su ukupni prihodi u iznosu od 157.100.071 KM, što je za 41% niže u odnosu na Rebalans plana poslovanja, dok su ukupni rashodi iskazani u iznosu od 62.354.270 KM, što je za 74% niže u odnosu na Rebalans plana poslovanja. Dobit prije oporezivanja iskazana je u iznosu 94.745.801 KM, a neto dobit perioda u iznosu od 93.064.711 KM.

6.1.1. Poslovni prihodi i rashodi

6.1.1.1. Poslovni prihodi

Poslovni prihodi su iskazani u iznosu od 155.886.533 KM, a čine ih prihodi od prodaje robe, pruženih usluga i ostali poslovni prihodi.

Prihodi od prodaje robe iskazani su u iznosu od 145.078 KM i odnose se na prihode od prodaje uređaja za automatsko plaćanje putarine (TAG uređaj).

Prihodi od pruženih usluga iskazani su u iznosu od 35.878.503 KM i u potpunosti se odnose na naplatu putarine kao naknade za upotrebu i korišćenje autoputa, i to naplata putarine putem elektronske naplate putarine (ENP) u iznosu od 9.327.440 KM, naplata u konvertibilnim markama (21.342.353 KM), naplata u efektivnom stranom novcu (EUR) u iznosu od 4.639.556 KM i putarina za koju je ostvareno pravo oslobađanja plaćanja putarine u iznosu od 569.152 KM. Uredbom o visini putarine („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 89/19 i 81/22) utvrđena je visina putarine za korišćenje autoputeva po klasama vozila, način i sredstva plaćanja putarine i stimulatívni model plaćanja za elektronsku naplatu putarine.

Ostali poslovni prihodi iskazani su u iznosu od 119.862.952 KM i najvećim dijelom odnose se na prihode po osnovu dijela akciza u iznosu od 118.924.679 KM, ostvarene po osnovu člana 35. Zakona o akcizama u BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 49/09, 49/14, 60/14, 91/17 i 50/22) po kojem se putarina kao vrsta indirektnog poreza plaća u iznosu od 0,20 KM iz cijene nafte i naftnih derivata za izgradnju autoputeva.

Prihodi od namjenskih izvora finansiranja u iznosu od 125.152 KM odnose se na prihode po osnovu refundacije naknade plate za vrijeme korišćenja porodijskog bolovanja od Javne ustanove Javni fond za dječiju zaštitu Republike Srpske u iznosu od 56.406 KM i naknade plate za vrijeme privremene spriječenosti za rad od Fonda zdravstvenog osiguranja Republike Srpske u iznosu od 68.746 KM.

6.1.1.2. Poslovni rashodi

Poslovni rashodi iskazani u iznosu od 39.142.696 KM odnose se na nabavnu vrijednost prodane robe, troškove materijala, troškove energije i goriva, troškove plata, naknada plata i ostalih ličnih primanja, troškove proizvodnih usluga, troškove amortizacije i rezervisanja, nematerijalne troškove i troškove poreza i doprinosa.

Nabavna vrijednost prodane robe iskazana je u iznosu od 200.602 KM i odnosi se na nabavnu vrijednost prodanih uređaja za elektronsku naplatu putarine - TAG uređaja.

Troškovi materijala iskazani su u iznosu od 286.783 KM, a odnose se na troškove materijala za izradu učinaka (119.484 KM) i troškove ostalog materijala (167.299 KM).

Troškovi materijala za izradu učinaka odnose se na magnetne kartice nabavljene za potrebe naplate putarine (90.632 KM) i materijal za rad sa novcem (28.853 KM).

Troškovi ostalog materijala najvećim dijelom se odnose na materijal i dijelove utrošene za tekuće održavanje osnovnih sredstava (57.663 KM) i utrošen ostali režijski materijal (59.636 KM).

Troškovi goriva i energije iskazani su u iznosu od 1.062.281 KM i odnose se na utrošeno gorivo za službena motorna vozila (93.187 KM) i troškove električne energije (969.048 KM).

Troškovi plata, naknada plata i ostalih ličnih primanja iskazani su u iznosu od 11.356.458 KM i odnose se na troškove bruto plata zaposlenih (8.524.083 KM) i troškove ostalih ličnih primanja (2.832.375 KM).

Troškovi bruto plata zaposlenih odnose se na troškove bruto plata zaposlenih (7.123.031 KM), bruto naknada (1.148.166 KM), bruto naknada članovima upravnog i nadzornog odbora (145.669 KM) i bruto naknada članova odbora za reviziju, drugih odbora i komisija (107.216 KM).

Obračun plata, naknada i drugih primanja u Preduzeću propisan je Zakonom o radu, Kolektivnim ugovorom za zaposlene u Preduzeću iz 2022. i 2023. godine, Pravilnikom o visini, uslovima i načinu isplaćivanja naknade članovima uprave i Odlukom o utvrđivanju uvećanja plate, visine primanja po osnovu rada i visine pomoći radniku („Službeni glasnik Republike Srpske”, broj 53/16, 12/22 i 39/22).

Odlukom Nadzornog odbora članovima uprave priznato je pravo na novčanu nagradu za izvršenje plana i rezultata poslovanja preduzeća u 2022. godini.

Preduzeće je tokom 2023. godine izvršilo uvećanje plate po osnovu radnog učinka za 159 zaposlenih za koje prethodno nije sačinjen pojedinačan plan ni realizacija navednog plana rada, što nije u skladu sa članom 103. stav (2) i (3) Kolektivnog ugovora u Preduzeću, kojim je propisano da se radni učinak određuje na osnovu realizacije pojedinačnog plana rada koji utvrđuje direktor i izvršni direktor u skladu sa Planom poslovanja.

Troškovi bruto plata i naknada precijenjeni su u iznosu od 117.179 KM, a potcijenjeni su troškovi bruto ostalih ličnih primanja u navedenom iznosu, jer je naknada članovima uprave

za ostvarene rezultate u radu evidentirana na troškove bruto naknada članovima upravnog i nadzornog odbora, što nije u skladu sa članom 44. stav (8) Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, druga pravna lica i preduzetnike („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 104/21 i 59/22).

Troškovi bruto naknada članovima nadzornog odbora odnose se na bruto naknade za članove nadzornog odbora u skladu sa Odlukom o mjesečnoj naknadi za rad članovima nadzornog odbora iz 2020. godine.

Troškovi ostalih ličnih primanja najvećim dijelom odnose se na troškove otpremnina (36.648 KM), jubilarnih nagrada (2.929 KM), pomoć zaposlenima u skladu sa propisima o radu (171.310 KM), troškove prevoza zaposlenih na posao i sa posla (470.364 KM), troškove toplog obroka (749.162 KM) i troškove regresa i zimnice (1.355.329 KM).

Troškovi proizvodnih usluga iskazani su u iznosu od 7.836.493 KM, a odnose se na troškove usluga na izradi učinaka (11.903 KM), transportnih usluga (119.355 KM), usluga održavanja (4.249.092 KM), zakupa (113.320 KM), reklame i propagande (2.437.487 KM) i troškove ostalih usluga (905.335 KM).

Troškovi transportnih usluga se odnose na troškove poštanskih (19.135 KM), usluga korišćenja telefona (53.463 KM) i interneta (45.775 KM). Korišćenje mobilnih telefona regulisano je Odlukom o uslovima i načinu korišćenja mobilnih telefona i kartica za mobilni telefon, kojim su utvrđeni limiti potrošnje za mobilne telefone u rasponu od 30 - 200 KM, odobrene u visini mjesečne pretplate.

Troškovi usluga održavanja se odnose na troškove redovnog i zimskog održavanja autoputeva (3.733.608 KM) po ugovoru sa Kozaraputevi d.o.o. Prijedor, održavanja opreme (337.509 KM), vozila (42.892 KM) i stalnih sredstava (135.083 KM).

Troškovi po osnovu održavanja opreme nastali u toku 2022. godine u iznosu od 52.745 KM evidentirani su u poslovnim evidencijama Preduzeća u 2023. godini, što nije u skladu sa obračunskom osnovom računovodstva, odnosno paragrafom 27 i 28 MRS 1 Prezentacija finansijskih izvještaja. Zbog prethodno navedenog, troškovi proizvodnih usluga su precijenjeni, a neto dobit tekuće godine potcijenjena u iznosu od 52.745 KM.

Troškovi reklame i propagande iskazani su u iznosu od 2.437.487 KM i najvećim dijelom odnose se na troškove sponzorstva.

Troškovi ostalih usluga iskazani su u iznosu od 905.335 KM i najvećim dijelom se odnose na usluge fizičkog obezbjeđenja objekata za naplatu putarine na naplatnim stanicama i usluge pratnje i obezbjeđenja novca sa naplatnih mjesta u iznosu od 799.219 KM.

Troškovi amortizacije iskazani su u iznosu od 16.690.865 KM i u iznosu od 15.870.483 KM odnose se na troškove amortizacije ostalih građevinskih objekata - autoputeva, nad kojim preduzeće ima pravo upravljanja, bez prava vlasništva, obračunate po proporcionalnoj metodi, a u skladu sa korisnim vijekom sredstva. Preduzeće je na dan 01.01.2024. godine iz vanbilansne evidencije vođene za potrebe Ministarstva finansija Republike Srpske preuzelo podatke o objektima i opremi koji se odnose na autoputeve, na osnovu čega je izvršen i obračun amortizacije za 2023. godinu i efekat korekcije za raniji period u skladu sa amortizacionim stopama usvojenim novim računovodstvenim politikama (tačka 6. izvještaja).

Nematerijalni troškovi (bez poreza i doprinosa) iskazani u iznosu od 1.345.288 KM, odnose se na troškove ostalih usluga (700.381 KM), reprezentacije (121.528 KM), premija osiguranja (41.310 KM), platnog prometa (177.018 KM), članarina (40.860 KM) i ostale nematerijalne troškove (264.190 KM).

Troškovi ostalih usluga najvećim dijelom se odnose na advokatske usluge u iznosu od 410.333 KM iskazane po osnovu angažovanja advokatskih kancelarija za davanje pravnih savjeta i zastupanje Preduzeća u sudskim, upravnim i izvršnim postupcima.

Troškovi reprezentacije se odnose na ugostiteljske usluge (72.741 KM), poklone (12.518 KM) i ostale troškove reprezentacije (36.268 KM), ostvarene na osnovu Odluke o korištenju sredstava za reprezentaciju kojom je definisano pravo na troškove reprezentacije članova Uprave.

Troškovi poreza i doprinosa iskazani su u ukupnom iznosu od 187.904 KM i najvećim dijelom odnose se na naknadu za šume (109.985 KM), za protivpožarnu zaštitu (46.769 KM) i troškove doprinosa za zapošljavanje invalida (17.591 KM).

Preporučuje se direktoru da obezbijedi da se:

- **poslovni rashodi prezentuju u obračunskom periodu kome pripadaju, shodno zahtjevima MRS 1 Prezentacija finansijskih izvještaja (paragraf 27 i 28),**
- **troškovi ostalih ličnih primanja klasifikuju u skladu sa članom 44. stav (8) Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, druga pravna lica i preduzetnike,**
- **uvećanje plate po onovu radnog učinka vrši na osnovu realizacije pojedinačnog plana rada shodno članu 103. Kolektivnog ugovora u Javnom preduzeću „Autoputevi Republike Srpske“ d.o.o. Banja Luka.**

6.1.1.3. Poslovni dobitak/gubitak

Poslovni dobitak iskazan je u iznosu od 116.743.837 KM i predstavlja razliku između poslovnih prihoda (155.886.533 KM) i poslovnih rashoda (39.142.696 KM). Po nalazu revizije poslovni dobitak potcijenjen je u najmanjem iznosu od 52.745 KM za troškove proizvodnih usluga iz ranijeg perioda.

6.1.2. Finansijski prihodi i rashodi

6.1.2.1. Finansijski prihodi

Finansijski prihodi iskazani su u iznosu od 599.897 KM i odnose se na prihode od kamate na oročene depozite u bankama u iznosu od 463.778 KM i pozitivne kursne razlike u iznosu od 136.119 KM.

6.1.2.2. Finansijski rashodi

Finansijski rashodi iskazani su u iznosu od 21.976.837 KM i najvećim dijelom se odnose na rashode kamata na dugoročne kredite (tačka 6.2.2.2. izvještaja) u iznosu od 20.817.255 KM i rashode zatezних kamata u iznosu od 1.132.757 KM, evidentirane po osnovu isplate zatezних kamata u vezi sa eksproprijacijom zemljišta. Odlukom Uprave Preduzeća iz 2022. godine Preduzeće je izvršilo obračun i isplatu zatezних kamata u pravosnažnim postupcima rješavanja imovinsko-pravnih odnosa za potrebe izgradnje dionica autoputeva.

6.1.3. Dobitak/gubitak redovne aktivnosti

Dobitak redovne aktivnosti iskazan je u iznosu od 95.366.897 KM i predstavlja zbir poslovnog dobitka (116.743.837 KM) i finansijskih prihoda (599.897 KM) umanjenih za finansijske rashode (21.976.837 KM). Po nalazu revizije poslovni dobitak potcijenjen je u najmanjem iznosu od 52.745 KM za troškove proizvodnih usluga iz ranijeg perioda.

6.1.4. Ostali dobitci i gubici

Ostali prihodi i dobitci iskazani su u iznosu od 608.912 KM, a ostali rashodi i gubici u iznosu od 1.233.072 KM, te je ostvaren gubitak po osnovu ostalih prihoda i rashoda u iznosu od 624.160 KM.

Ostali prihodi i dobitci najvećim dijelom se odnose na prihod po osnovu ukidanja neiskorišćenih rezervisanja za sudske sporove u iznosu od 483.738 KM kao razlika

procijenjene vrijednosti sudskih sporova na dan 31.12.2023. godine u odnosu na ranije ukalkulisanu vrijednost.

Ostali rashodi i gubici iskazani su u iznosu od 1.233.072 KM i odnose se na rashode po osnovu direktnog otpisa potraživanja od kupaca (973.505 KM) i ostale rashode (258.677 KM). Preduzeće je za pravna i fizička lica koja su oslobođena plaćanja putarine shodno članu 66. Zakona o javnim putevima izvršilo direktan otpis potraživanja u iznosu od 732.369 KM.

6.1.5. Neto dobit i gubitak perioda

Preduzeće je iskazalo neto dobit tekuće godine u iznosu od 93.064.711 KM koja predstavlja razliku između ukupnih prihoda iskazanih u iznosu od 157.100.071 KM i ukupnih rashoda u iznosu od 62.354.270 KM umanjeno za porez na dobit u iznosu od 1.681.090 KM. Po nalazu revizije poslovni dobitak potcijenjen je u najmanjem iznosu od 52.745 KM (tačka 6.1.1.3. i 6.1.3. izvještaja).

6.2. Bilans stanja

U Bilansu stanja na dan 31.12.2023. godine iskazane su bilansna aktiva i bilansna pasiva.

6.2.1. Bilansna aktiva

Bilansna aktiva iskazana je u neto iznosu od 1.992.807.757 KM (bruto vrijednosti u iznosu od 2.109.046.635 KM i ispravke vrijednosti u iznosu od 116.238.878 KM), a čine je stalna i tekuća sredstva. Po nalazu revizije bilansna aktiva je precijenjena u iznosu od od 8.967 KM po osnovu poreza na dodatu vrijednost iskazanog u rashodima iz prethodne godine (tačka 6.1.1.2. i 6.2.1.3. izvještaja).

6.2.1.1. Stalna sredstva

Stalna sredstva su iskazana u bruto vrijednosti od 2.073.472.836 KM, ispravke vrijednosti u iznosu od 114.169.135 KM i neto vrijednosti od 1.959.303.701 KM.

Nematerijalna sredstva iskazana su u bruto vrijednosti u iznosu od 1.024.564 KM i ispravci vrijednosti u iznosu od 1.012.998 KM, odnosno neto vrijednosti od 11.566 KM, a odnose se na ulaganja u računarske programe nabavljene u ranijem periodu.

Nekretnine, postrojenja i oprema iskazane su u bruto vrijednosti od 2.053.748.272 KM, ispravke vrijednosti od 104.456.137 KM i neto vrijednosti od 1.949.292.135 KM, a čine ih građevinski objekti, postrojenja i oprema, ostale nekretnine, postrojenja i oprema, ulaganja na tuđim nekretninama, postrojenjima i opremi i avansi u nekretnine, postrojenja i opremu u pripremi.

Građevinski objekti iskazani u neto vrijednosti od 5.124.199 KM odnose se na poslovnu zgradu u ulici Vase Pelagića i poslovni prostor u ulici Veselina Masleše u Banjaluci ustupljen bez naknade od JP „Putevi Republike Srpske“ d.o.o. Banja Luka u 2017. godini.

Postrojenja i oprema iskazani su u neto vrijednosti od 1.428.612 KM, a odnose se na putnička i teretna službena motorna vozila, kancelarijsku opremu i namještaj i opremu za grijanje i hlađenje.

Ostale nekretnine, postrojenja i oprema iskazani su u neto vrijednosti od 1.521.516.164 KM i odnose se na vrijednost autoputeva (ukupna vrijednost građevinskih objekata i pripadajuće opreme) koji su upotrebi, bilo da su rezultat ulaganja izvršenih od strane Preduzeća ili su stečena po osnovu Ugovora o primopredaji prava i obaveza po osnovu izgradnje autoputeva u Republici Srpskoj zaključenog 2010. godine između JP "Putevi Republike Srpske" d.o.o. Banja Luka i JP "Autoputevi Republike Srpske" d.o.o. Banja Luka, na koji je Vlada Republike Srpske u funkciji skupštine oba preduzeća dala saglasnost Odlukom od 24.03.2010. godine. Autoputevi su javno dobro u vlasništvu Republike Srpske, a pravo upravljanja i povjeravanje poslova građenja, rekonstrukcije, rehabilitacije, održavanja i

zaštite autoputeva i brzih puteva vrši Preduzeće u skladu sa članom 16. stav (3) Zakona o javnim putevima. Po Mišljenju Ministarstva finansija Republike Srpske od 28.12.2023. godine, a na osnovu usvojenih novih računovodstvenih politika u skladu sa MRS 16 Nekretnine, postrojenja i oprema, vlasništvo nad imovinom nije neophodan uslov da Preduzeće prizna imovinu u bilansu stanja, ukoliko upravlja istom, ukoliko očekuje priliv budućih ekonomskih koristi od nekretnine i ukoliko se nabavna vrijednost/cijena koštanja nekretnine može pouzdano odmjeriti. Kako je navedeno u tački 6. izvještaja, Preduzeće je retrospektivnom primjenom promjene računovodstvenih politika izvršilo prenos vrijednosti autoputeva sa nematerijalne imovine na ostale nekretnine, postrojenja i opremu, kojom su povećane vrijednosti ostalih nekretnina u upotrebi u iznosu od 1.619.093.502 KM, a investicija u autoputeve u toku u iznosu od 199.771.213 KM. Sa stanjem na dan 31.12.2023. godine nije uspostavljena pomoćna evidencija stalnih sredstava, što nije u skladu sa članom 11. stav (6) i (7) Zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske kojima su propisane pomoćne knjige, kao analitičke evidencije koje se vode za određene bilansne pozicije, odnosno propisano je da broj i sadržaj pomoćnih knjiga, način njihovog vođenja i povezivanja sa glavnom knjigom uređuje pravno lice svojim opštim aktom. Preduzeće je sa stanjem na dan 01.01.2024. godine preuzelo podatke o objektima i opremi koji se odnose na autoputeve iz vanbilansne evidencije formirane za potrebe izvještavanja Ministarstva finansija Republike Srpske. Preduzeće nije definisalo kriterijume za priznavanje objekata i opreme autoputeva, kako je propisano paragrafom 9 MRS 16 Nekretnine postrojenja i oprema, po kojem, s obzirom da standard ne propisuje jedinicu mjere za priznavanje, odnosno šta čini jednu nekretninu, postrojenje i opremu, neophodno je rasuđivanje u primjeni kriterijuma za priznavanje, na okolnosti specifične za neki entitet.

Ulaganja na tuđim nekretninama, postrojenjima i opremi iskazana su u neto iznosu od 86.401 KM i odnose se na dugoročni zakup poslovnog prostora iznajmljen za potrebe PJ Bijeljina, po vrijednosti koja je jednaka diskontovanoj vrijednosti svih budućih plaćanja u periodu najma.

Avansi i nekretnine, postrojenja i oprema u pripremi iskazani su u bruto i neto iznosu od 421.136.759 KM, a odnose se na ulaganja u eksproprijaciju zemljišta, plansku i projektnu dokumentaciju i izvođenje radova na objektima u izgradnji (Koridor Vc, dionice autoputa Banja Luka-Prijedor i Vukosavlje-Rača i brzi put Bijeljina-Sokolac).

Dugoročni finansijski plasmani su iskazani u bruto iznosu od 18.700.000 KM, ispravke vrijednosti od 8.700.000 KM i neto vrijednosti od 10.000.000 KM, a odnose se na dugoročno oročene depozite kod finansijskih organizacija u iznosu od 10.000.000 KM, oročene na periode u rasponu od 12 mjeseci do 37 mjeseci i za dugoročno oročena sredstva kod Banke Srpske a.d. - u stečaju, Banja Luka, za koja je izvršena ispravka vrijednosti u 100% iznosu (8.700.000 KM).

Preporučuje se direktoru da obezbijedi da se internim aktom definišu kriterijumi za priznavanje ostalih građevinskih objekata (autoputeva) utvrđivanjem jedinice mjere za njihovo priznavanje u skladu sa paragrafom 9 MRS 16 Nekretnine, postrojenja i oprema i uspostave pomoćne evidencije ostalih građevinskih objekata (autoputevi) u skladu sa članom 11. stav (6) i (7) Zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske.

6.2.1.2. Odložena poreska sredstva

Preduzeće nema iskazana odložena poreska sredstva, iako postoji osnov da takva sredstva postoje, jer se usvojene stope amortizacije stalnih sredstava u svrhe finansijskog izvještavanja Preduzeća značajno razlikuju od stopa amortizacije navedenih u Pravilniku o amortizaciji stalnih sredstava u poreske svrhe („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 96/17), što nije u skladu sa paragrafom 16 - 18 MRS 12 Porezi na dobitak (tačka 6.2.2.2. izvještaja).

Preporučuje se direktoru da obezbijedi da se iskazuju odložena poreska sredstva/obaveze u skladu sa paragrafom 16 - 18 MRS 12 Porezi na dobitak.

6.2.1.3. Tekuća sredstva

Tekuća sredstva su iskazana u bruto vrijednosti od 35.573.799 KM, ispravke vrijednosti od 2.069.743 KM i neto vrijednosti od 33.504.056 KM, a čine ih zalihe, kratkoročna potraživanja, kratkoročni finansijski plasmani, gotovina i gotovinski ekvivalenti, porez na dodatu vrijednost i kratkoročna razgraničenja.

Zalihe su iskazane u iznosu od 1.332.035 KM, a odnose se na zalihe materijala (149.898 KM), zalihe robe (904.096 KM) i date avanse (278.041 KM).

Zalihe materijala odnose se na materijal za izradu učinaka u skladištu (102.716 KM), rezervne dijelove u skladištu (2.208 KM) i ostali materijal u skladištu (44.972 KM).

Zalihe robe u potpunosti se odnose na zalihe elektronskih uređaja za naplatu putarine (TAG).

Dati avansi se odnose na avanse date u zemlji (69.744 KM) za projekte u izgradnji i u inostranstvu za konsultantske usluge (208.295 KM).

Kratkoročna sredstva izuzev zaliha i stalnih sredstava namijenjenih prodaji iskazana su u iznosu od 34.241.764 KM bruto vrijednosti, 2.069.743 KM ispravke vrijednosti i 32.172.021 KM neto vrijednosti, a odnose se na kratkoročna potraživanja, kratkoročne finansijske plasmane, gotovinske ekvivalente i gotovinu, porez na dodatu vrijednost i kratkoročna razgraničenja.

Kratkoročna potraživanja iskazana su u bruto vrijednosti od 2.067.023 KM, ispravke vrijednosti od 1.119.743 KM i neto vrijednosti od 947.280 KM, a čine ih kupci u zemlji (910.460 KM), kupci iz inostranstva (2.463 KM), potraživanja iz specifičnih odnosa (bruto i ispravka vrijednosti od 50.988 KM) i ostala kratkoročna potraživanja (34.357 KM).

Potraživanja od kupaca u zemlji iskazana su u iznosu od 910.460 KM po osnovu potraživanja za naknadu upotrebe i korištenje autoputeva od strane pravnih i fizičkih lica u zemlji. Pravilnikom o organizaciji sistema naplate, načinu, kontroli i postupku naplate putarine definisana je naplata putarine u gotovini (KM ili EUR), plaćanje preko računa i plaćanje bankovnim i kreditnim karticama za naplatu putarine putem magnetnih kartica i elektronske naplate putarina (ENP). Na kraju mjeseca vrši se priznavanje potraživanja i prihoda za pruženu uslugu. Računovodstvenim politikama Preduzeća nije definisan obračunski period za koji se vrši priznavanje potraživanja i prihoda.

Za izvršenu naplatu putarine za posljednja tri kalendarska dana 2023. godine nije vršen polog pazara iz blagajni i prenos sredstava na transakcioni račun Preduzeća za naplatu realizovanu putem bankovnih kartica, odnosno nije izvršeno evidentiranje naplate potraživanja od kupaca. Iskazivanje potraživanja od kupaca u finansijskim izvještajima Preduzeća sa stanjem na dan 31.12.2023. godine koja su naplaćena nije u skladu sa zahtjevima MSFI 15 Prihod od ugovora sa kupcima (paragraf 31 i 105). Po navedenom osnovu potraživanja od kupaca u zemlji su precijenjena u iznosu od 357.756 KM, a potcijenjeni su gotovina u blagajni u iznosu od 282.709 KM i ostala kratkoročna razgraničenja u iznosu od 75.047 KM (za kartično plaćanje).

Potraživanja iz specifičnih poslova iskazana su u bruto i ispravci vrijednosti u iznosu od 50.988 KM po osnovu potraživanja od JP „Putevi Republike Srpske“ d.o.o. Banja Luka, a na osnovu međusobnog potraživanja po osnovu prebijanja obaveza i potraživanja iz ranijeg perioda.

Ostala kratkoročna potraživanja iskazana su u bruto vrijednosti od 1.103.112 KM, ispravke vrijednosti od 1.068.755 KM i neto vrijednosti od 34.357 KM i najvećim dijelom odnose se

na sumnjiva i sporna potraživanja od Banke Srpske a.d. - u stečaju, Banja Luka u iznosu od 827.619 KM, za sredstva zatečena na bankovnom računu na dan proglašenja stečaja.

Kratkoročni finansijski plasmani iskazani su u bruto vrijednosti od 7.950.000 KM, ispravke vrijednosti od 950.000 KM i neto vrijednosti od 7.000.000 KM i u potpunosti se odnose na oročene depozite čiji je rok dospjeća na datum izvještavanja do godinu dana. Ispravka vrijednosti potraživanja finansijskih sredstava po amortizovanoj vrijednosti u iznosu od 950.000 KM se u potpunosti odnosi na oročena sredstva u Banci Srpske a.d. - u stečaju, Banja Luka.

Gotovina i gotovinski ekvivalenti iskazani su u iznosu od 10.744.903 KM, a odnose se na sredstva na bankovnim računima (10.714.980 KM), izdvojena novčana sredstva (2.946 KM) i blagajnu (26.974 KM).

Gotovina je potcijenjena za iznos od 282.709 KM, jer Preduzeće nije iskazalo novčana sredstva od naplate putarine u gotovini za posljednja tri dana 2023. godine, što nije u skladu sa članom 22. stav (8) i (9) Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, druga pravna lica i preduzetnike.

Blagajničko poslovanje Preduzeća i upravljanje gotovim novcem nije vršeno u skladu sa članom 8. Uredbe o uslovima i načinu plaćanja gotovim novcem („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 86/12, 10/14 i 7/23) i članom 11. stav (8) Zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske, jer u pomoćnoj knjizi nije iskazano stanje i promjene na gotovini, a dokumentacija nije dostavljena knjigovodstvu na knjiženje u propisanom roku.

Porez na dodatu vrijednost iskazan je u iznosu od 3.606.100 KM i najvećim dijelom odnosi se na potraživanja za porez na dodatu vrijednost od Uprave za indirektno oporezivanje BiH po osnovu povrata poreza na dodatu vrijednost, koji je obračunat na usluge dobavljača iz inostranstva u skladu sa članom 29. stav (1) tačka 4. Zakona o porezu na dodatu vrijednost. Porez na dodatu vrijednost je precijenjen za iznos od 8.967 KM po osnovu usluga koje su nastale u 2022. godini (tačka 6.1.1.2. izvještaja).

Kratkoročna razgraničenja iskazana su u iznosu od 9.873.738 KM, a odnose se na unaprijed plaćene rashode (108.758 KM), potraživanja na obračunate, nenaplaćene prihode od putarina - akciza (9.575.779 KM) i kamata na oročena novčana sredstva (150.708 KM) i ostala vremenska razgraničenja (38.491 KM). Po nalazu revizije kratkoročna razgraničenja su potcijenjena u iznosu od 75.047 KM zbog iskazanih potraživanja koja su naplaćena.

Preporučuje se direktoru da obezbijedi da se:

- **potraživanja od kupaca koja su naplaćena ne iskazuju na dan sastavljanja finansijskih izvještaja shodno zahtjevima MSFI 15 Prihod od ugovora s kupcima (paragraf 31 i 105),**
- **blagajničko poslovanje vrši u skladu sa članom 8. Uredbe o uslovima i načinu plaćanja gotovim novcem i vođenje pomoćne knjige blagajne vrši u skladu sa članom 11. stav (8) Zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske.**

Preporučuje se Nadzornom odboru da obezbijedi da se računovodstvenim politikama definiše obračunski period za priznavanje potraživanja i prihoda.

6.2.2. Bilansna pasiva

Bilansna pasiva iskazana je u iznosu od 1.992.807.757 KM, a čine je kapital, dugoročna rezervisanja i dugoročne obaveze i kratkoročne obaveze i kratkoročna rezervisanja. Po nalazu revizije bilansna pasiva je precijenjena u iznosu od 8.967 KM po osnovu poreza na dodatu vrijednost iskazanog u rashodima iz prethodne godine (tačka 6.1.1.2. i 6.2.1.3. izvještaja).

6.2.2.1. Kapital

Kapital je na dan 31.12.2023. godine iskazan u ukupnom iznosu od 1.155.044.019 KM, a čine ga osnovni kapital, rezerve i neraspoređena dobit.

Osnovni kapital iskazan je u iznosu od 191.383.433 KM, a odnosi se na državni kapital u iznosu od 10.000 KM usaglašen sa ugovorenim (upisanim) i uplaćenim kapitalom prema Rješenju Okružnog privrednog suda u Banjaluci i ostali osnovni kapital u iznosu od 191.373.433 KM.

Ostali osnovni kapital iskazan je u finansijskim izvještajima Preduzeća u toku 2023. godine kao rezultat ulaganja vlasnika preduzeća, odnosno Vlade Republike Srpske za imovinu (autoputeve) ustupljenu na raspolaganje Preduzeću u ranijem periodu. Vrijednost imovine preuzete po podbilansu sa JP Putevi Republike Srpske je u ranijem periodu bila iskazana kao nematerijalna prava u visini preuzetih obaveza. Retrospektivnom primjenom promjene računovodstvenih politika u skladu sa MRS 8 Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške izvršeno je priznavanje imovine u punom iznosu preuzetih prava (ulaganja) izvršenih od strane vlasnika (Republike Srpske) u okviru materijalne imovine umjesto u visini dijela preuzetih obaveza iskazana razlika je evidentirana kao ostali osnovni kapital (tačka 6. i 6.2.1.1. izvještaja).

Rezerve Preduzeća iskazane su u iznosu od 161.220.201 KM, a čine ih zakonske rezerve (77.670.446 KM) i ostale rezerve (83.549.755 KM).

Neraspoređena dobit iskazana je u iznosu od 802.440.385 KM, a odnosi se na neraspoređenu dobit ranijih godina (709.375.674 KM) i neraspoređenu dobit tekuće godine (93.064.711 KM) iskazanu u Bilansu uspjeha kao razliku između ukupnih prihoda (157.100.071 KM) i ukupnih rashoda (62.354.270 KM), korigovanu za porez na dobit (1.681.090 KM). U toku 2023. godine neraspoređena dobit ranijih godina je povećana u iznosu od 611.148.426 KM po osnovu efekta ukupnih korekcija izmijenjenih računovodstvenih politika sa stanjem na dan 01.01.2022. godine (najraniji prezentovani period - tačka 6. izvještaja). Vlada Republike Srpske u funkciji Skupštine Preduzeća je 10.08.2023. godine donijela Odluku o raspodjeli dobiti ostvarene u 2022. godini u ukupnom iznosu od 2.942.937 KM, od čega se iznos od 2.648.644 KM raspodjeljuje u zakonske i ostale rezerve i iznos od 294.294 KM za donacije.

Po nalazu revizije neraspoređena dobit tekuće godine potcijenjena je u najmanjem iznosu od 52.745 KM za poslovne rashode koji se odnose na prethodnu godinu evidentirane u toku 2023. godine.

6.2.2.2. Dugoročna rezervisanja i dugoročne obaveze

Dugoročna rezervisanja i dugoročne obaveze su iskazane u iznosu od 481.757.016 KM, a odnose se na dugoročna rezervisanja (13.011.276 KM), na dugoročne obaveze (411.634.212 KM) i na razgraničene prihode i primljene donacije (57.111.528 KM).

Dugoročna rezervisanja se u iznosu od 12.230.704 KM odnose na ostala dugoročna rezervisanja po osnovu zadržanih retencija za izvođenje radova za izgradnju faze I i II koridora Vc kroz Republiku Srpsku, autoputa Rača-Bijeljina. Pored navedenih, ostala dugoročna rezervisanja su iskazana i po osnovu rezervisanja na ime pokrenutih sudskih sporova u iznosu od 264.877 KM, za koje je Preduzeće procijenilo negativan ishod.

Rezervisanja za naknade i beneficije za zaposlene (515.696 KM) odnose se na rezervisanja za otpremnine prilikom odlaska u penziju zaposlenih u iznosu od 154.710 KM i za jubilarne nagrade zaposlenih u iznosu od 360.985 KM, utvrđena na osnovu aktuarskog obračuna ovlašćenog aktuaru od 16.02.2024. godine.

Dugoročne obaveze se odnose na dugoročne kredite u inostranstvu i ostale dugoročne obaveze, uključujući razgraničenja. Dugoročni krediti u inostranstvu (411.547.811 KM) odnose se na obaveze po kreditima iz sredstava Evropske investicione banke (EIB - tri

kredita) i Evropske banke za obnovu i razvoj (EBRD - četiri kredita) za finansiranje izgradnje autoputeva u Republici Srpskoj.

Dugoročni kredit EIB 82135 iz decembra 2013. godine za izgradnju autoputa Banja Luka - Doboj, dionica Prnjavor - Banja Luka, odobren je u iznosu od 312.932.800 KM (160.000.000 EUR), a Zaključkom Vlade Republike Srpske iz 2017. godine Preduzeću je data saglasnost za dodatni kredit u iznosu od 47 miliona EUR-a. Navedena sredstva su povučena u toku 2019. godine, i evidentirana kao novi kredit EIB 83977, namijenjen za finansiranje završetka radova na izgradnji autoputa Banja Luka – Doboj. Dugoročne obaveze po ovim kreditima sa stanjem na dan 31.12.2023. godine iskazane su u iznosu od 269.441.318 KM (82135) i u iznosu od 91.924.010 KM (83977).

Druga kreditna obaveza Preduzeća prema EIB-u (23225) je po osnovu preuzetog kredita od JP „Putevi Republike Srpske“ d.o.o. Banja Luka za izgradnju autoputa Banja Luka - Gradiška. Ugovor je zaključen 2005. godine, a ugovorena vrijednost iznosi 127.128.950 KM (65.000.000 EUR). Dugoročna obaveza sa stanjem na dan 31.12.2023. godine po ovom kreditu iskazana je u iznosu od 50.182.483 KM.

Po kreditnom ugovoru sa EBRD-om za izgradnju Mahovljanske petlje ugovor je zaključen u decembru 2009. godine, a ugovoreni iznos je 41.072.430 KM (21.000.000 EUR).

Dana 26.12.2012. godini Preduzeće je sa EBRD-om potpisalo Ugovor o zajmu (Banja Luka-Doboj-I faza), broj 41370, koji je sa aneksima I i II zaključen u ukupnom iznosu od 195.000.000 EUR-a.

Sa EBRD-om je 2017. godine potpisan Ugovor o zajmu (Koridor Vc - I faza Johovac - udanka), broj 49053 u iznosu od 70.000.000 EUR-a.

Ugovor o zajmu za izgradnju dionice autoputa na Koridoru Vc - obilaznica Doboj zaključen je u toku 2019. godine, sa Evropskom bankom za obnovu i razvoj (50603), a na Republiku Srpsku se odnosi iznos od 150 miliona EUR-a.

Kamatne stope po ovim kreditima su varijabilne i vezane za vrijednost Euribor-a, a otplata kredita se vrši u polugodišnjim ratama.

Početkom 2023. godine potpisan je Ugovor za finansiranje, projektovanje i izgradnju dionice autoputa Brčko - Bijeljina, na iznos od 350.000.000 KM sa troškovima finansiranja.

Preduzeće je izvršilo reklasifikaciju dugoročnih u kratkoročne kreditne obaveze po osnovu kredita sa EBRD-om. Zbog kršenja određenih finansijskih pokazatelja (kovenanti) u skladu sa paragrafom 74 MRS 1 Prezentacija finansijskih izvještaja, iako poslije kraja izvještajnog perioda, a prije odobravanja finansijskih izvještaja za objavljivanje, povjerilac nije zahtijevao naplatu kao posljedicu kršenja traženih finansijskih pokazatelja.

6.2.2.3. Razgraničeni prihodi i primljene donacije

Primljene donacije su iskazane u iznosu od 57.111.529 KM i u potpunosti se odnose na različite vrste doniranih osnovnih sredstava.

Najveći dio doniranih sredstava odnosi se na sredstva donirana u ranijim periodima, od čega se na grant povezan sa kreditom od Evropske banke za obnovu i razvoj odnosi iznos od 29.439.673 KM. Navedena sredstva su u ranijem periodu priznata u okviru tekućih prihoda, pa je retrospektivnom primjenom računovodstvenih politika usvojenih u 2023. godini izvršena korekcija priznavanjem u okviru razgraničenih prihoda, a na teret neraspoređene dobiti. Sa stanjem na dan 31.12.2023. godine razgraničeni prihod iznosi 28.825.583 KM.

U skladu sa Sporazumom o finansiranju projekta donatorskim sredstvima u okviru mehanizma saradnje po Sporazumu o uspostavljanju specijalnih paralelnih odnosa između Republike Srpske i Republike Srbije, zaključenog dana 25.08.2022. godine između

Preduzeća i Ministarstva finansija Republike Srpske, a na osnovu Odluke o prihvatanju donatorskih sredstva Vlade Republike Srbije („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 79/22), Preduzeću je doznačen iznos od 19.558.300 KM. Navedena sredstva su takođe priznata u okviru razgraničenih prihoda, a na teret neraspoređene dobiti, u skladu sa MRS 8, a u vezi sa usvojenim računovodstvenim politikama u 2023. godini.

Preduzeću su Odlukom o izmjenama i dopunama odluke o određivanju prioriternih projekata iz programa javnih investicija Republike Srpske za finansiranje iz Budžeta u 2022. godini, sa raspodjelom sredstava („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 45/22) doznačena sredstva u ukupnom iznosu od 13.000.000 KM, koja su u korigovanim izvještajima za 2022. godinu priznata u korist ostalog kapitala, a u skladu sa MRS 1 (paragraf 109), a u vezi sa promjenama koje proističu iz transakcija sa vlasnicima kapitala koji djeluju u svojstvu vlasnika kapitala (tačka 6.2.2.1. izvještaja).

6.2.2.4. Odložene poreske obaveze

Preduzeće nema iskazane odložene poreske obaveze, iako postoji osnov da takve obaveze postoje (tačka 6.2.1.2. izvještaja).

6.2.2.5. Kratkoročne obaveze i kratkoročna rezervisanja

Kratkoročne obaveze i kratkoročna rezervisanja iskazana su u iznosu od 356.006.722 KM, a odnose se na kratkoročne finansijske obaveze, obaveze iz poslovanja, obaveze za plate i naknade plata, ostale obaveze, obaveze za ostale poreze, doprinose i druge dažbine, obaveze za porez na dobit i kratkoročna razgraničenja.

Kratkoročne finansijske obaveze iskazane su u iznosu od 331.009.928 KM i odnose se na obaveze po dijelu dugoročnih kredita koji dopijevaju za plaćanje u periodu do godinu dana, uključujući reklasifikaciju dugoročnih kredita od EBRD-a (tačka 6.2.2.3. izvještaja).

Obaveze iz poslovanja iskazane su u iznosu od 15.029.200 KM i odnose se na obaveze za primljene avanse (263.721 KM), obaveze prema dobavljačima u zemlji (11.782.479 KM), obaveze prema dobavljačima u inostranstvu (2.889.694 KM) i ostale obaveze iz poslovanja (93.306 KM).

Obaveze za plate i naknade plata iskazane su u iznosu od 808.050 KM, a odnose se na obaveze za decembar 2023. godine za plate i naknade (458.370 KM), porez i doprinose na plate i naknade plate (245.804 KM) i ostala lična primanja (103.874 KM).

Ostale obaveze iskazane su u iznosu od 448.186 KM i najvećim dijelom se odnose na dodjelu donacija iz oblasti sporta, kulture, socijalne pomoći i humanitarne svrhe iz neto dobiti preduzeća (294.293 KM), a prema Odluci o raspodjeli dobiti za 2022. godinu i obaveze prema fizičkim licima za naknade po ugovorima (145.161 KM).

Obaveze za ostale poreze, doprinose i druge dažbine iskazane su u iznosu od 119.659 KM i najvećim dijelom se odnose se na obaveze za naknadu za šume (57.643 KM), protivpožarnu zaštitu (24.440 KM) i obaveze za porez i doprinose prema fizičkim licima van radnog odnosa (22.149 KM).

Obaveze za porez na dobit iskazane su u iznosu od 127.495 KM i u potpunosti se odnose na obračunat porez na dobit.

Kratkoročna razgraničenja iskazana su u iznosu od 8.464.204 KM i odnose se na obračunate kamate po dugoročnim kreditima razgraničene sa stanjem na dan 31.12.2023. godinu (6.562.876 KM) i unaprijed naplaćeni prihod koji se odnosi na naredni obračunski period (1.901.278 KM).

6.2.3. Vanbilansna evidencija

Pozicije vanbilansne aktive i vanbilansne pasive iskazane su u iznosu od po 791.937.048 KM. Na osnovu informacija objelodanjenih u Napomenama uz finansijske izvještaje čine ih vrijednost primljenih bankarskih garancija za dobro izvršenje posla, kvalitet izvedenih radova i po osnovu retencija (70.114.134 KM), primljenih mjenica u iznosu od 51.674.136 KM, odobrenih i neiskorištenih kredita (203.388.652 KM), datih mjenica (459.380.290 KM) i ulaganja Ministarstva saobraćaja i veza Republike Srpske u ranijem periodu (7.379.836 KM).

6.3. Bilans tokova gotovine

Ukupni prilivi gotovine Preduzeća u 2023. godini iskazani su u iznosu od 261.199.686 KM, dok su ukupni odlivi gotovine u navedenom periodu iskazani u iznosu od 265.954.718 KM.

Neto prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti iskazani su u iznosu od 129.993.079 KM i predstavljaju razliku između priliva gotovine iz poslovnih aktivnosti u iznosu od 186.051.105 KM i odliva gotovine iz poslovnih aktivnosti u iznosu od 56.058.026 KM.

Neto odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja iskazani su u iznosu od 89.303.240 KM i predstavljaju razliku između priliva gotovine iz aktivnosti investiranja u iznosu od 39.315.474 KM i odliva gotovine iz aktivnosti investiranja u iznosu od 128.618.714 KM.

Neto prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja iskazani su u iznosu od 45.444.871 KM i predstavljaju razliku između priliva gotovine po osnovu dugoročnih kredita u iznosu od 29.492.294 KM i kratkoročnih kredita u iznosu od 6.340.813 KM i odliva gotovine iz aktivnosti finansiranja u iznosu od 81.277.978 KM po osnovu otplate dugoročnih (74.937.165 KM) i kratkoročnih kredita (6.340.813 KM).

Neto smanjenje gotovine na dan 31.12.2023. godine iskazano je u iznosu od 4.755.032 KM, gotovina na početku obračunskog perioda iskazana je u iznosu od 15.499.932 KM i gotovina na kraju obračunskog perioda iskazana je u iznosu od 10.744.903 KM.

Revizijom nisu utvrđene neusklađenosti u odnosu na odredbe MRS 7 Izvještaj o tokovima gotovine i Pravilnika o sadržini i formi obrazaca finansijskih izvještaja za privredna društva, druga pravna lica i preduzetnike.

6.4. Vremenska neograničenost poslovanja

U Napomenama uz finansijske izvještaje objelodanjene su informacije vezane za stalnost poslovanja u skladu sa paragrafom 25 i 26 MRS 1 – Presentacija finansijskih izvještaja, odnosno izvršena je procjena sposobnosti Preduzeća da nastavi da neograničeno posluje u skladu sa načelom stalnosti poslovanja.

6.5. Potencijalna imovina i potencijalne obaveze

U Napomenama uz finansijske izvještaje za 2023. godinu objelodanjena je informacija da se na dan 31.12.2023. godine Preduzeće javlja kao tuženi u sudskim sporovima u iznosu od 264.877 KM, dok Preduzeće nema sudskih sporova u kojima je u svojstvu tužioca.

Preduzeće je za sudske sporove iskazalo dugoročna rezervisanja u skladu sa paragrafom 14 MRS 37 Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina (tačka 6.2.2.2. izvještaja) i po istom osnovu i u istom iznosu je u Napomenama uz finansijske izvještaje izvršeno objelodanjivanje potencijalnih obaveza, što nije u skladu sa paragrafom 86 i 89 navedenog standarda.

U postupcima eksproprijacije u svrhu izgradnje autoputeva u kojima je Preduzeće investitor, a korisnika eksproprijacije Vladu Republike Srpske zastupa Pravobranilaštvo Republike Srpske, Preduzeće nije vršilo pravovremeno usaglašavanje informacije o postupcima eksproprijacije sa evidencijama Pravobranilaštva Republike Srpske, na osnovu kojih bi se

vršila procjena ishoda istih i vršilo objelodanjivanje informacije o potencijalnim obavezama i potencijalnoj imovini prema zahtjevima (paragraf 86 i 89).

Preporučuje se direktoru da obezbijedi da se vrši blagovremeno dostavljanje i usaglašavanje informacije o postupcima eksproprijacije sa evidencijama Pravobranilaštva Republike Srpske, te da se procjena ishoda istih i objelodanjivanje informacije o potencijalnim obavezama i potencijalnoj imovini vrši prema zahtjevima MRS 37 Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina (paragraf 86 i 89).

6.6. Napomene uz finansijske izvještaje

Uz finansijske izvještaje za 2023. godinu sačinjene su Napomene za period 01.01-31.12.2023. godine koje pružaju neophodne opšte podatke o Preduzeću, primijenjenim propisima za izradu godišnjeg obračuna, računovodstvenoj osnovi i primijenjenim računovodstvenim politikama, kao i dodatna pojašnjenja pojedinih pozicija u finansijskim izvještajima, u skladu sa članom 20. Pravilnika o sadržini i formi obrazaca finansijskih izvještaja za privredna društva, druga pravna lica i preduzetnike i zahtjevima MRS 1 Prezentacija finansijskih izvještaja i drugih relevantnih međunarodnih računovodstvenih standarda za javni sektor.

Revizijski tim

Ljiljana Topić, s.r.

Ostoja Dragojević, s.r.

Helena Dragičević, s.r.